

Fanger af uretfærdighed: Hvordan Israels tilbageholdelsessystem og Hamas' gidselstrategi opretholder en cyklus af lidelse

Den vedvarende konflikt mellem israelere og palæstinensere afspejles tragisk i cyklussen af fanger: Israels system med vilkårlig tilbageholdelse, tortur og dehumanisering af palæstinensere og Hamas' gidseltagning som reaktion. Begge praksisser påfører ubeskrivelig lidelse. Palæstinensere lever under konstant trussel om at forsvinde ind i et system uden retfærdig proces, mens israelere sørger over deres kære, der holdes af væbnede grupper. Resultatet er en evig tilbagekoblingssløjfe af traumer, vrede og radikalisering.

Denne cyklus kunne være blevet brudt – senest gennem forhandlede aftaler i oktober 2023, der kunne have frigivet fanger på begge sider. Men Israels regering under premierminister Benjamin Netanyahu, presset af ekstremistiske elementer, valgte eskalation frem for diplomati, sidelinjede centrale forhandlere og forlængede smerten. Afvisningen af at afslutte Israels ulovlige tilbageholdelsesregime og afvisningen af diplomatiske kanaler forankrede smertens spiral.

Israels tilbageholdelsesregime: Institutionaliseret uretfærdighed

Siden 1967 har Israel brugt administrativ tilbageholdelse og militærdomstole i de besatte palæstinensiske områder som kontrolværktøjer. Disse mekanismer opererer helt uden for internationale juridiske normer. Palæstinensere kan fængsles på ubestemt tid uden anklage eller retssag, baseret på hemmelige beviser, uden effektive muligheder for appel. Militærdomstole, med en domfældelsesrate på næsten 99,7 %, fungerer som tvangsinstrumenter, ikke retfærdighed. Disse praksisser er i direkte strid med **Verdenserklæringen om Menneskerettigheder (artiklerne 9 og 10)**, **Den Internationale Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder (artiklerne 9 og 14)** og **Fjerde Genève-konvention (artiklerne 64–66)**.

Tortur og mishandling er systematiske. Adskillige rapporter fra FN-organer og menneskerettighedsorganisationer har dokumenteret brugen af tæsk, stresspositioner, vandtortur, elektriske stød, seksuel ydmygelse og voldtægt med genstande. En rapport fra 2015 registrerede mindst 60 tilfælde af seksualiseret tortur mellem 2005 og 2012. Disse handlinger krænker både **Konventionen mod Tortur (artiklerne 1 og 16)** og **artikel 7 i Den Internationale Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder**, som forbyder tortur under alle omstændigheder.

Siden 7. oktober 2023 er disse overgreb eskaleret dramatisk. I august 2024 var mindst 53 palæstinensiske fanger døde i varetægt, mange med tegn på tortur. Børn helt ned til 14 år er blevet udsat for tvungen nøgenhed og nedværdigende behandling. I praksis fratages palæstinensere, der holdes under sådanne forhold, ikke kun deres frihed, men også deres menneskelighed. Givet den systematiske karakter og intentionen om at presse en civilbefolkning, kan disse handlinger muligvis opfylde definitionen af gidseltagning under **Den Internationale Konvention mod Gidseltagning fra 1979**, som omfatter tilbageholdelse af enkeltpersoner under trussel om skade eller død for at tvinge en tredjepart – i dette tilfælde det palæstinensiske samfund – til handling.

Psykologisk ødelæggelse i det palæstinensiske samfund

Traumet forårsaget af vilkårlig tilbageholdelse rækker langt ud over fængselsmurene. Familier lever i konstant frygt for, at deres kære – især børn – vil blive taget om natten, holdt incommunicado og udsat for tortur. For mange palæstinensere betyder ordet “anholdelse” ikke en retfærdig proces – det betyder forsvinden, vold og potentielt død. I 2024 var over 9.500 palæstinensere blevet tilbageholdt, hvilket nærer kollektiv rædsel og sorg.

Denne udbredte lidelse skaber ikke passivitet, men modstand. Familier og samfund, desperat efter svar, vender sig ofte til de eneste aktører, der lover indflydelse – væbnede grupper. Dette er ikke en retfærdiggørelse af vold, men en anerkendelse af den psykologiske virkelighed: Når dit barn ulovligt fængsles, tortureres, og der er stor sandsynlighed for, at du aldrig ser dem i live igen, er instinktet til at gøre *hvad som helst* for at sikre deres tilbagevenden dybt menneskeligt. Denne psykologiske drivkraft, selvom den ikke er en forsvaret under international ret, er nøglen til at forstå Hamas' strategi.

Hamas' gidseltagning: Illegitim, men forståelig

Den 7. oktober 2023 tog Hamas 251 israelske gidsler, hvilket chokerede verden. Handlingen var ulovlig og moralsk uforsvarlig under **Gidselkonventionen fra 1979**, som utvetydigt forbyder bortførelse af civile for at tvinge regeringen til handling. Alligevel opfandt Hamas ikke denne taktik i et vakuum – den har historisk præcedens og psykologisk logik.

Fangeudvekslingen i 2011 i sagen om Gilad Shalit, hvor over 1.000 palæstinensere blev løsladt mod en enkelt israelsk soldat, forstærkede opfattelsen blandt palæstinensere, at kun gidseltagning giver resultater. Da Israels retssystem ikke tilbyder nogen vej til retfærdighed for tilbageholdte, bruger Hamas gidsler som forhandlingskort – en etisk afskyelig, men politisk effektiv strategi. Igen er pointen ikke at forsvare handlingen, men at konfrontere dens rod: et samfund brutaliseret til at tro, at diplomati og lovlighed ikke har nogen værdi.

Den moralske og juridiske ligestilling ligger således ikke i metoderne – gidseltagning og tilbageholdelse – men i deres underliggende ulovlighed og dehumaniserende effekt. Israels vilkårlige tilbageholdelse og Hamas' gidseltagning udgør begge krænkelse af international ret og retter sig mod civile. Den ene er statsstøttet, rutinepræget og indhyllet i juri-

disk bureaukrati; den anden er spektakulær og øjeblikkelig. Men begge er en del af den samme cyklus af tvang, traumer og fortvivelse.

Fælles lidelse

Sorgen på den israelske side er dyb. Gidslernes familier udholder ulidelig usikkerhed, ude af stand til at vide, om deres kære er i live, endsige hvornår eller hvordan de vil vende tilbage. Deres smerte afspejler den hos palæstinensiske familier, der oplever den samme fravær, frygt og hjælpeløshed under et andet navn: "administrativ tilbageholdelse."

Denne parallelle lidelse burde have skabt plads til empati. I stedet er den blevet brugt som våben. Demonstranter i Israel, der kræver våbenhvile og en gidselaftale, er blevet ignoreret eller afvist. Familier til israelske gidsler, herunder personer som Haim Rubinstein, har offentligt anklaget Netanyahus regering for at ofre deres kære for politisk gevinst.

Mistet mulighed og politisk fiasko

En vej ud af denne afgrund eksisterede. I oktober 2023 tilbød bagkanalsforhandlinger ledet af Gershon Baskin, med mægling fra Qatar og Hamas-kontakter, en levedygtig ramme for gensidig frigivelse. Men Netanyahus hårde linje-regering, domineret af ultranationalister som Itamar Ben-Gvir og Bezalel Smotrich, afviste disse forslag. Oren Setter, dengang en nøgleembedsmand i gidselforhandlinger, trak sig i protest over den missede mulighed.

Dette var ikke en taktisk fejl – det var en moralsk fiasko. At prioritere militær eskalation frem for humanitær løsning har ikke befriet israelere eller palæstinensere. Det har fordybet smerten, drevet yderligere radikaliserings og forankret brugen af fanger som krigsværktøjer.

At bryde cyklussen

At afslutte denne cyklus begynder ikke med luftangreb eller gidselredninger, men med at nedbryde de strukturer, der gjorde dem nødvendige. Israel må afskaffe sit system med vilkårlig tilbageholdelse og militærdomstole – praksisser, der ødelægger retsstaten og avler voldelige gengældelser. Uden at tackle denne kerneuretfærdighed vil enhver midlertidig våbenhvile eller udveksling blot udsætte næste cyklus af bortførelser og blodsudgydelser.

Retfærdighed kan ikke være selektiv. De samme principper, der fordømmer Hamas' gidseltagning, må også afvise Israels vilkårlige, udenretslige fængsling af civile. Indtil begge former for fangenskab afskaffes, vil begge folk forblive fanger i et system, der trives med gensidig lidelse.